APPINGEDAM GEZOND IN BEWEGING

Sport en Beweegvisie

Gemeente Appingedam

Gemeente Appingedam

APPINGEDAM
gezond in beweging

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord 3

Samenvatting 4

Inleiding 5

1. De visie "Appingedam Gezond in Beweging" 6
1.1 Koers Appingedam 7
1.2 De Sport en Beweegvisie 7
1.3 Partners en speerpunten 7
1.4 De rol van de gemeente 8

2. Van ambities naar kaders voor uitvoering 9
2.1 Speerpunt: Actieve sportstimulering 10
2.2 Speerpunt: Sterke sportverenigingen 14
2.3 Speerpunt: Fysiek bereikbare en kwalitatief goede sportaccommodaties 15
2.4 Speerpunt: Bewegen in de openbare ruimte 17

3. Uitdagingen voor de toekomst 18
3.1 SWOT Analyse 18

Deel 2

De gemeente Appingedam sportief in kaart

Bijlagen

Colofon

Uitgave
Gemeente Appingedam 2016

Contactgegevens
Wilhelminaweg 14
Postbus 15, 9900 AA info@appingedam.nl

Foto's
met dank aan:
Jan Stoppels - Fcc de Fivelcrossers pagina 4
Egbert Euse - Eembode pagina 5
Klaas Huizenga pagina 6 & 10
Simon Blauw - Stadsloop pagina 8
Jan Dijkhuizen - SASA pagina 9, 11 & 12
L.T.C. 't Fivelveld pagina 14
V.V. Trias pagina 15
Mirjam Berghuis pagina 16
ASWA/Jimmy's pagina 17
Damster Reddingsbrigade pagina 18

Auteurs
Ingrid de Vries en Matthijs van der Gaag

VOORWOORD

Ik wil een ieder bedanken voor zijn/haar bijdrage in dit verhaal maar ook zeker voor jullie inspanningen op het gebied van sport en bewegen in Appingedam. Zonder jullie kunnen we dit niet waarmaken!

Met trots presenteer ik u hierbij de Sport en Beweegvisie "Appingedam Gezond in Beweging 2017-2020". Een prachtige en werkbare visie waarin de neuzen van alle partijen dezelfde kant op staan….naar de toekomst!

Een mooie toekomst waarin sport en bewegen onmisbare schakels zijn in het sociale domein. Een visie gedragen door de Damster verenigen en maatschappelijke organisaties die zich sterk maken voor een omgeving waarin sport voor iedereen mogelijk en toegankelijk moet zijn:

"Wij streven naar een vitale en sportieve samenleving, waarin sport en bewegen vooral bijdragen aan gezondheid, leefbaarheid en vitaliteit van alle inwoners van Appingedam. Wij hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid en zetten hier samen de schouders onder."

De afgelopen weken waren zeer intensief. In een korte periode hebben we samen een stip aan de horizon gezet met deze visie. Prachtig om te zien hoe betrokken de sportverenigingen en maatschappelijke organisaties met ons mee hebben gedacht over deze visie in de goed bezochte bijeenkomsten. Mijn dank gaat dan ook uit naar hen die samen met ons de schouders hieronder hebben willen zetten. Maar….hier blijft het natuurlijk niet bij. We hebben ook het commitment gekregen van een aantal partijen die constructief samen met de gemeente willen gaan werken aan de uitvoeringsdoelen waarvan de kaders in deze visie zijn geschetst. In een Kennisplatform Sport willen we gezamenlijk uitwerking gaan geven aan datgene dat we hebben verwoord in de sport en beweegvisie.

De ontmoetingen en de gesprekken tijdens de bijeenkomst waren niet alleen zinvol voor input van een visie. De verenigingen vonden elkaar tijdens deze bijeenkomsten ook daadwerkelijk. Dit hebben we allen als zeer waardevol ervaren. Vanaf volgend jaar zullen we elkaar daarom structureel gaan treffen tijdens de sportcafés die twee keer per jaar zullen worden georganiseerd. Ik zie uit naar deze bijeenkomsten!

Ik wil een ieder bedanken voor zijn/haar bijdrage in dit verhaal maar ook zeker voor al jullie veelal vrijwillige inspanningen in Appingedam op het gebied van sport en bewegen. Zonder jullie kunnen we dit niet waarmaken! Ik als wethouder wil mijn mouwen opstropen om samen met jullie de toekomst van Appingedam nog meer in het teken van sport te zetten ten behoeve van een vitale samenleving!
"Saam Veur Daam!"

Martien van Bostelen
Wethouder Appingedam

SAMENVATTING

Appingedam gezond in beweging

"Appingedam Gezond in Beweging", een klein zinnetje met een grote lading:

Wij streven naar een vitale en sportieve samenleving, waarin sport en bewegen vooral bijdragen aan gezondheid, leefbaarheid en sociale vitaliteit en zetten hier samen de schouders onder.

Daarnaast is sportbeoefening vooral leuk om te doen. Hiervoor moet een goede basis aanwezig zijn en blijven. Door middel van de speerpunten; actieve sportstimulering, sterke sportverenigingen, bereikbare kwalitatief goede en betaalbare sportaccommodaties en sportieve openbare ruimte zetten we sport als aanjager voor een vitale samenleving in.

Aanleiding

Het ontbreken van een Sport en Beweegvisie en daardoor een beleidsmatig sturings- en toetsingskader op het gebied van sport zijn aanleiding geweest voor het opstellen van deze Sport en Beweegvisie. "Een visie die inzichtelijk maakt waar de gemeente naartoe wil met het sport, beweeg- en gezondheidsbeleid voor al haar inwoners".

Sportvisie Appingedam

Een belangrijk aspect en "de basis" van de sportvisie is het verbinden van lokale partijen zoals sportverenigingen, welzijnsorganisaties en onderwijs. Meer samenwerking biedt creativiteit, een fijnmazig sport- en beweegnetwerk en nieuwe mogelijkheden met bestaande middelen.

Bestaande rijksregelingen in het kader van sporten en bewegen (Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur, buurtsportcoaches) en multifunctionele accommodaties (samenwerking onder een dak) geven extra mogelijkheden aan het slim en innovatief verhogen van sport- en beweegbeleid en daarmee de leefbaarheid.

Speerpunten

Tijdens de interactieve bijeenkomst over de sportvisie kwamen de volgende vier speerpunten naar voren:

- actieve sportstimulering;
- sterke sportverenigingen;
- bereikbare kwalitatieve sportaccommodaties;
- sportieve openbare ruimte.

Andere onderwerpen waren de afname van het aantal jeugdleden en vrijwilligers. De verenigingen hebben aangegeven dat ze contact met de gemeente, het onderwijs en andere maatschappelijk instellingen binnen Appingedam erg op prijs stellen.

Om samenwerking tussen deze groepen te bevorderen wil de gemeente de regie nemen in de ontwikkeling van een Kennisplatform Sport. Dit Kennisplatform Sport bewaakt de vier speerpunten en de daarmee samenhangende ambities van de Sport en Beweegvisie en zal tevens met nieuwe initiatieven komen.
Het Kennisplatform Sport levert een bijdrage in de ontwikkeling van concrete uitvoeringsplannen op het terrein van sport en speelt een rol in de monitoring en evaluatie van de uitvoering. Afgeleide hiervan zijn de sportcafés die jaarlijks worden georganiseerd voor verbinding, kennisdeling en voorlichting.

De visie "Appingedam Gezond in Beweging" is een feit. Een visie niet bedacht vanachter het bureau maar tot stand gekomen door de inbreng van tal van organisaties die betrokken zijn bij het thema sport in Appingedam.

INLEIDING

Sport heeft een enorme gezondheidswaarde, draagt bij aan de ontwikkeling van psychisch en sociaal welbevinden en zorgt voor sociale samenhang. Sport heeft raakvlakken met veel beleidsterreinen. Maar wat wil Appingedam nu met sport? Waar willen we op inzetten bij sport en wat zijn onze speerpunten hierbij?

Dit vraagt om een Sport en Beweegvisie!

Appingedam kent een goed sport- en beweegklimaat. Met goede sportvoorzieningen, een rijk verenigingsleven, een breed en toegankelijk sportaanbod, vele sportstimuleringsprojecten en de inzet van combinatiefunctionarissen.

Het ontbreken van een Sport en Beweegvisie en daardoor het missen van een beleidsmatig sturings- en toetsingskader op het gebied van sport zijn aanleiding geweest voor het opstellen van deze Sport en Beweegvisie. "Een visie die inzichtelijk maakt waar de gemeente naartoe wil met het sport, beweeg- en gezondheidsbeleid voor al haar inwoners".

Wij willen ons sportbeleid door middel van deze Sport en Beweegvisie meer richting geven en verankeren. We vinden dit noodzakelijk omdat:

1. De Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), Jeugdwet en Participatiewet nu onze verantwoordelijkheid zijn;
2. Krimp en leefbaarheid thema's voor de stad zijn;
3. Onze rol als gemeente verandert van verzorgend naar faciliterend en sturend op eigen kracht en samenhang;
4. De nieuwe omgevingswet in aantocht is;
5. Er duidelijke kaders gesteld moeten worden door de raad over toekomstige initiatieven en investeringen op het terrein van sport- en accommodatiebeleid.

Sterker in uitvoering door verbinding en samenwerking

Een belangrijk aspect en "de basis" van de Sport en Beweegvisie is het verbinden van lokale partijen zoals sportverenigingen, welzijnsorganisaties en onderwijs. Meer samenwerking biedt creativiteit, een fijnmazig sport- en beweegnetwerk en nieuwe mogelijkheden met bestaande middelen. Bestaande rijksregelingen in het kader van sporten en bewegen geven extra mogelijkheden:

- Impuls Brede Scholen, Sport & Cultuur
- Gezond in de Stad (GiDS)
- De Sportimpuls
- De Brede Impuls Combinatiefuncties

Onze wens is om op een slimme en innovatieve wijze ons sportbeleid vorm te geven.

Sport en bewegen, ingezet als middel, levert een bijdrage aan het welzijn en de gezondheid van burgers. Sporten en bewegen verbindt verschillende beleidsterreinen, waardoor we schaalvoordelen en kostenbesparingen kunnen realiseren.

Deze Sport en Beweegvisie schetst de kaders voor de komende jaren, maar geeft ook richting voor de uitvoering. Verbinding is hierbij uitgangspunt. Het belangrijkste instrument bij de uitvoering is de visie als zogenaamde "meetlat". Deze 'meetlat' bestaat uit de uitgangspunten van de visie en helpt (beleids) initiatieven, projecten en investeringsaanvragen te beoordelen op meerwaarde.

De visie "Appingedam Gezond in Beweging" is een feit. Een visie niet bedacht vanachter het bureau maar tot stand gekomen door de inbreng van tal van organisaties die betrokken zijn bij het thema sport in Appingedam.

1 VISIE

Appingedam gezond in beweging

1.1 Koers Appingedam

"Saam veur Daam" is het credo van Appingedam in het coalitieakkoord 2014-2018. Hierin wordt sport als thema niet expliciet benoemd maar thema's als gezondheid, zelfredzaamheid en overheidsparticipatie zijn onderdelen waar sport als middel ingezet kan worden. Een passage uit het akkoord:

"In een moderne samenleving nemen de burgers steeds vaker zelf verantwoordelijkheid. De inwoners willen graag zeggenschap over hun eigen leven , over hun buurt, over hun wijk, over hun stad, en die moeten ze ook krijgen. De taak van de gemeente is daarvoor de voorwaarden te scheppen, en de vitaliteit die er al is te stimuleren en te ondersteunen. Daarbij moeten we ervoor zorgen dat het contact blijft: dat de inwoners het nieuwe gemeentebestuur weten te vinden én andersom: dat het gemeentebestuur de inwoners opzoekt."

In het collegeprogramma gemeente Appingedam 2014-2018 is het credo "*We moeten veranderen om hetzelfde te blijven".* Onder het (Sport) verenigingen thema wordt beschreven dat Appingedam krachtige verenigingen wil. "Niet alleen vanuit leefbaarheid en participatie aan de samenleving is dit belangrijk, maar het bevordert ook de gezondheid. Sport heeft een belangrijke functie in de maatschappelijke omgeving en in het bijzonder in het "sociaal domein" kan sport nog meer betekenis krijgen.

Tevens wil het college nagaan of ze met behoud van een goed sportvoorzieningenniveau een doelmatiger gebruik van sportfaciliteiten kunnen bereiken. We willen in dit verband inzetten op krachtenbundeling door samenwerking tussen sportverenigingen te stimuleren om tot krachtiger verenigingen te komen.

De inzet van sport bij participatie van ouderen en andere doelgroepen is ook een interessante ontwikkeling. Kortom sport en bewegen, ingezet als middel, levert een bijdrage aan het welzijn en de gezondheid van burgers. Sporten en bewegen verbindt verschillende beleidsterreinen.

Appingedam wil betekenis geven aan de rol van sport naar de maatschappelijke omgeving. Door middel van een uitgewerkte Sport en Beweegvisie willen we hier een eerste aanzet toe geven.

1.2 De Sport en Beweegvisie

Een visie is een stip aan de horizon en geeft houvast om keuzes te maken. Wij kijken richting het jaar 2020.

Appingedam Gezond in Beweging

Wij streven naar een vitale en sportieve samenleving, waarin sport en bewegen vooral bijdragen aan gezondheid, leefbaarheid en sociale vitaliteit van alle inwoners van Appingedam. Wij hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid en zetten hier samen de schouders onder.

Daarnaast is sportbeoefening vooral leuk om te doen. Hiervoor moet een goede basis aanwezig zijn en blijven. Door middel van de speerpunten, actieve sportstimulering, sterke sportverenigingen, fysiek bereikbare en kwalitatief goede sportaccommodaties en sportieve openbare ruimte zetten we sport als aanjager voor een vitale en sportieve samenleving in.

1.3 Partners en speerpunten

Vitale en sportieve samenleving

In een vitale samenleving groeien bewoners gezond op. Bij een vitale bevolking zijn er voor elke doelgroep voldoende mogelijkheden om te kunnen bewegen. Vitaliteit uit zich ook in de verantwoordelijkheid voor het zelfstandig oppakken van uitdagingen door inwoners en maatschappelijk middenveld. Er is dus ruimte voor maatschappelijke en of commerciële organisaties om een bijdrage te leveren aan de vitale samenleving. Daarbij denken we aan:

- sportverenigingen;
- Huis voor de Sport Groningen;
- zorgaanbieders;
- onderwijsinstellingen;
- overige sportaanbieders;
- welzijnsinstellingen;
- gemeentelijke uitvoeringsinstantie ISD;
- commerciële partijen:
- arbeidsmarkt.

Speerpunt: Actieve sportstimulering

Sporten en bewegen, zowel individueel als in teamverband, draagt bij aan de ontwikkeling van psychisch en sociaal welbevinden, weerbaarheid, cognitieve ontwikkeling en sociale vaardigheden. Daarnaast heeft het stimuleren van sport en bewegen ook een enorme gezondheidswaarde, zorgt het voor sociale samenhang en draagt het bij aan overige beleidsdoeleinden. Denk hierbij aan re-integratie, betere schoolprestaties en het maatschappelijk verantwoord meedoen.
Investeren in sport en bewegen is een investering in de toekomst. De positieve en preventieve waarde van een actieve leefstijl door middel van sport en bewegen is een belangrijke reden voor het voeren van een actief beleid. Wij vinden het daarom van groot belang dat zoveel mogelijk Damsters sporten en bewegen.

Speerpunt: Sterke sportverenigingen

Wij zien de sportverenigingen als belangrijke partner om de vitale samenleving te ontwikkelen. De sportverenigingen kunnen diverse doelgroepen aan het sporten en bewegen houden. Daarbij is de sociale functie van de sportvereniging een belangrijke pijler in de vitale samenleving.

We stimuleren en faciliteren sportverenigingen om hun aanbod te verbreden en te zoeken naar manieren om ook overdag actief te zijn. We zetten onze sportconsulent en sportcoach hier voor in. Ook hier gaat het om gezamenlijkheid door het delen van kennis, het bevorderen van samenwerking, het afstemmen van activiteiten en het meedenken in bestuurskracht, vrijwilligersbeleid en maatschappelijke activiteiten.

Speerpunt: Fysiek bereikbare & kwalitatief goede sportaccommodaties

Wij kiezen voor fysiek bereikbare kwalitatief goede sportaccommodaties. Kwalitatief goed houdt in dat de accommodaties voldoen aan de gangbare landelijke normen voor binnensportaccommodaties. Hierbij moeten we niet uit het oog verliezen dat de accommodaties ook betaalbaar moeten blijven voor de gebruikers.

Kwaliteit uit zich in het professioneel beheren en exploiteren van de accommodatie. In dit geval hoeft professioneel niet vanzelfsprekend te betekenen dat we gebruik maken van betaalde krachten. Verantwoordelijkheid voor beheer en exploitatie laten we zoveel mogelijk over aan de gebruikers of private partijen.

Bij de keuze voor aanleg of renovatie van sportaccommodaties gaat kwaliteit voor kwantiteit: ook als dit betekent dat mensen iets langer moeten reizen om bij de accommodatie te komen.

Speerpunt: Sportieve openbare ruimte

Bij sporten en beweegactivititeiten als hardlopen, fietsen, wandelen of paardrijden gebruiken we de openbare ruimte als sportaccommodatie. De verwachting is dat deze groep zal blijven groeien. Wij willen deze groep blijven faciliteren en letterlijk en figuurlijk ruimte bieden voor bewegen. Het gaat hier niet alleen om het aanleggen van bijvoorbeeld fietspaden maar vooral over het leggen van slimme verbindingen. Bijvoorbeeld goede bewegwijzering, koppelen van routes en voldoende duurzame verlichting

1.4 Rol gemeente

De gemeente wil stimuleren, coördineren en daar waar mogelijk faciliteren. Maatschappelijke partners kunnen met concrete projecten, die aansluiten bij deze visie, in overleg met de gemeente om te bezien welke rol de gemeente hierin kan hebben. Daarbij heeft de gemeente het stimuleren van eigen kracht hoog in het vaandel staan. De gemeente heeft zodoende bij de verschillende sportinitiatieven niet vanzelfsprekend de rol van financier of uitvoerder. Sterker nog: we spreken de kracht van de vitale samenleving aan. Samenwerking vanuit verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid.

Afstemming andere beleidsterreinen

We stemmen het sport- en beweegbeleid regelmatig af met toekomstige beleidsdoelstellingen op het terrein van jeugd, gezondheid, zorg, welzijn en WMO. We zetten sport in voor vraagstukken met betrekking tot gezondheid, leefbaarheid, ontmoeting en evenementen. Dus ligt het voor de hand dat we de ambities op deze terreinen integraal bezien. We combineren middelen om extra mogelijkheden of besparingen te realiseren. Voor ontwikkelingen in het sociaal domein (WMO, Jeugd en Participatie) liggen hier kansen door uit te gaan van de preventieve werking van sport en bewegen en de mogelijkheden die sportverenigingen kunnen bieden.

Oprichting Kennisplatform Sport

Tijdens de bijeenkomst over de visie kwam vanuit de sportverenigingen duidelijk de wens naar voren om meer actief contact te hebben met de gemeente. Om samenwerking en kennisdeling te stimuleren zetten wij daarom in op het creëren van een platform waarin sportverenigingen, gemeente en andere (maatschappelijke) partners samenkomen en meedenken over de uitwerking van thema's.

Het Kennisplatform Sport bewaakt de ambities van de Sport en Beweegvisie en zal met nieuwe initiatieven komen voor onder andere sportstimulering. Het Kennisplatform Sport levert een bijdrage in de ontwikkeling van concrete uitvoeringsplannen op het terrein van sport en speelt een rol in de monitoring en evaluatie van de uitvoering.

Organisatie sportcafés

Naast het opzetten van een Kennisplatform Sport wil de gemeente ook een tweetal sportcafés per jaar laten organiseren door het Huis voor de Sport Groningen.

De sportcafés zijn voor iedereen die betrokken is bij sport en beweegactiviteiten in Appingedam. Ontmoeting, kennisdeling en verbinden zijn hier de kernwoorden.

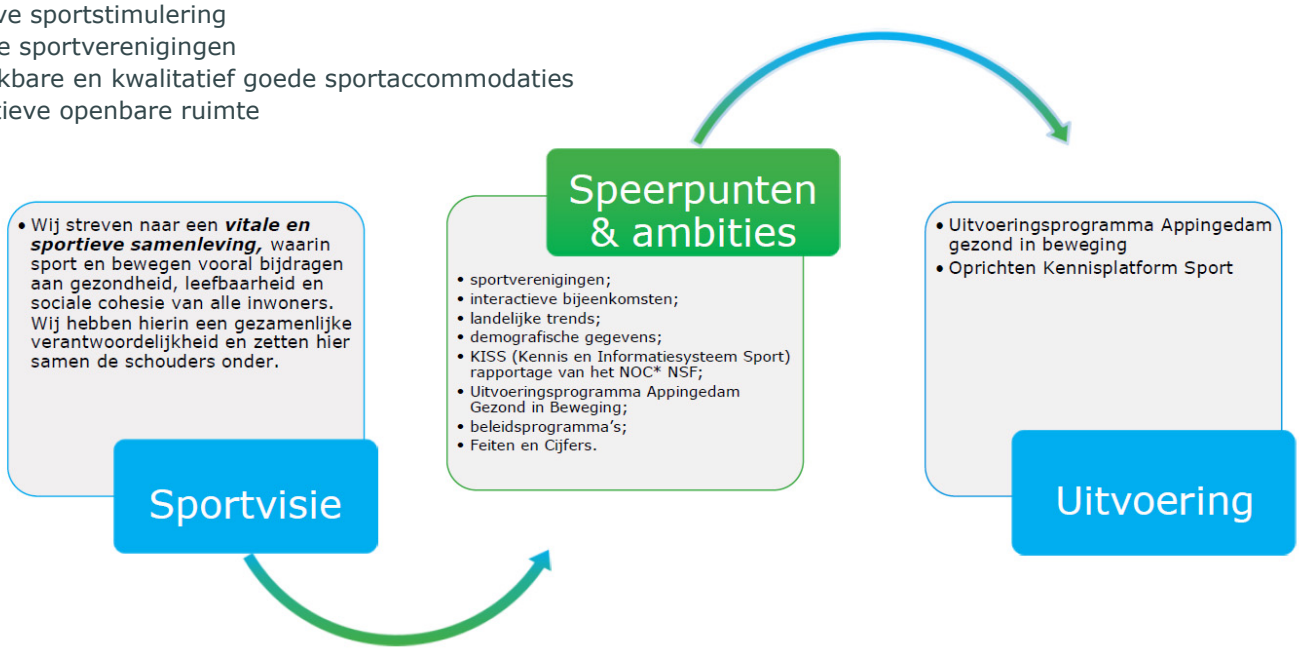

2 VAN AMBITIES NAAR KADERS VOOR UITVOERING

In onze sportvisie hebben we vier speerpunten benoemd als aanjager voor een vitale samenleving, deze zijn:

- actieve sportstimulering
- sterke sportverenigingen
- bereikbare en kwalitatief goede sportaccommodaties
- Sportieve openbare ruimte

Bij elk van de vier speerpunten zijn de Damster ambities opgesteld op basis van input van:

- sportverenigingen;
- interactieve bijeenkomsten;
- landelijke trends;
- demografische gegevens;
- KISS (Kennis en Informatiesysteem Sport) rapportage van het NOC* NSF;
- uitvoeringsprogramma Appingedam Gezond in Beweging;
- beleidsprogramma's;
- en tot slot het "feiten en cijfers" onderdeel die voor deze visie is opgesteld.

Maar wat betekenen deze speerpunten en ambities nu in de praktijk? In dit hoofdstuk worden de speerpunten en bijbehorende ambities concreet gemaakt.

2.1 Actieve sportstimulering

Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn. Appingedam kent een goed sport- en beweeg klimaat. Voor iedereen is het in principe mogelijk om in Appingedam deel te nemen aan de volgende sporten:

Ondersteuning doelgroepen

Binnen onze samenleving zijn er naast de groepen die zich in de samenleving prima zelf redden ook groepen die, naast het reguliere aanbod, extra ondersteuning nodig hebben om van het sport- en beweegaanbod gebruik te kunnen maken. Deze ondersteuning richt zich voornamelijk op:

- Ouderen;
- Jeugd;
- Personen met een lichamelijke of geestelijke beperking;
- Chronisch zieken;
- Nederlanders met een migratie achtergrond.

Het sportaanbod in Appingedam wordt voor hen onder de noemer "Appingedam Gezond in Beweging" verzorgd in samenwerking met de sportverenigingen, scholen en de welzijnsinstelling ASWA.

Sportconsulent en sportcoach

Het Huis voor de Sport Groningen is de organisatie die dit uitvoeringsprogramma in opdracht van de gemeente coördineert. Dit gebeurt door een sportconsulent en een sportcoach. Beide worden door de gemeente ingehuurd om de interventies in het uitvoeringsplan gestalte te geven. De sportconsulent wordt voor vier uur per week aangesteld en is de spin in het web voor het uitvoeringsprogramma. Hij is de initiator, de stimulator en de verbinder in de gemeente met betrekking tot sport, bewegen en gezonde leefstijl. Tevens stuurt hij de sportcoach aan.
De gemeente heeft twaalf uur per week de beschikking over de sportcoach. Deze functie vervult de brug tussen de sportconsulent en het werkveld. De sportcoach heeft nauwe contacten met de verenigingen, scholen, ASWA en andere samenwerkingspartijen. Samen met deze partijen krijgt het uitvoeringsplan "Appingedam Gezond in Beweging" vorm.

De doelgroepen:

- Leerlingen in het primair onderwijs;
- Leerlingen in het speciaal primair onderwijs;
- Leerlingen in het voortgezet onderwijs;
- Peuters op de peuterspeelzaal;
- Kinderen met een motorische stoornis;
- Kinderen met ernstig overgewicht;
- Ouderen (70+);
- Burger met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma van Appingedam Gezond in Beweging is een programma waarin voor alle bovengenoemde doelgroepen genoeg interventies worden aangeboden om sportdeelname te bevorderen met alle positieve consequenties van dien. Het is daarom zeer wenselijk dat de ingezette lijn van "Appingedam Gezond in Beweging" wordt voortgezet. Dit programma loopt nu twee jaar en begint steeds meer naamsbekendheid te krijgen.

Met weinig middelen en de inzet van twee combinatiefunctionarissen (de sportconsulent en de sportcoach) die worden ingehuurd via Het Huis voor de Sport Groningen gebeurt er inmiddels erg veel op het gebied van sport in Appingedam.
Door dit uitvoeringsprogramma ontstaat er een mooi sportnetwerk met een zeer herkenbare naam in Appingedam. Succesvolle activiteiten binnen dit uitvoeringsprogramma worden gehandhaafd en nieuwe activiteiten worden, daar waar nodig, ingezet.

Ambitie

Stimuleren, continueren en optimaliseren van de sport- en beweegmogelijkheden voor al onze inwoners.

Uitvoering (Algemeen)

Actie	Verantwoordelijke	Periode
• Oprichting Kennisplatform Sport met afvaardiging van de volgende partijen: Sportverenigingen (binnen- en buitensport), Primair Onderwijs, Voorgezet Onderwijs, Ouderenbond, ASWA, Jimmy's, ISD, Huis voor de Sport Groningen (sportconsulent), Centrum Jeugd en Gezin en bedrijfsleven.	Gemeente zal het voortouw nemen in de oprichting en voortgang overlegcyclus van het Kennisplatform Sport.	2017 - 2020
• Organisatie Sportcafés om ontmoeting verbinding en kennisdeling tussen de verenigingen te bevorderen. Het Huis voor de Sport Groningen zal tijdens deze bijeenkomsten voorlichting geven over tal van (sport) thema's (1 á 2 keer per jaar).	Huis voor de Sport Groningen	2017 - 2020
• Vanuit de gemeente willen we aandacht besteden aan uitzonderlijke prestaties van sporters/teams binnen onze gemeente. Samen met het Kennisplatform Sport willen we beleid hierop ontwikkelen en koppelen aan concrete acties.	Gemeente	2017 - 2020

Omdat sportstimulering een breed begrip is kiezen wij ervoor om ten aanzien van de ambitie en uitvoering een onderverdeling te maken naar:

- Sport en bewegen voor jeugd (0 t/m 18 jaar)
- Sport en bewegen voor senioren
- Sport en bewegen voor kwetsbare doelgroepen

Sport en bewegen voor jeugd (0 t/m 18 jaar)

Kinderen vinden het leuk om te spelen en om in beweging te zijn. Toch brengen kinderen en jongeren steeds meer tijd zittend door en worden ze minder gestimuleerd om te bewegen. Van de 10-11 jarigen in Appingedam heeft 24,5% overgewicht, dit percentage ligt boven het landelijk gemiddelde.

Wij vinden het daarom belangrijk om actief in te zetten op het stimuleren van kinderen om in beweging te komen en te blijven. Als kinderen vroegtijdig in aanraking komen met sport dan zijn de positieve effecten daarvan in de meeste gevallen ook op latere leeftijd terug te vinden.

Sport kan heel duidelijk een positieve rol vervullen bij het aanleren van een actieve en gezonde leefstijl. Ook op het sociale vlak kan (in team verband) sporten een positieve bijdrage leveren bij het aanleren van de gangbare waarden en normen.

Ambtitie voor jeugd

Stimuleren dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren het plezier in sport en bewegen ontdekken, waardoor een stevige basis wordt gelegd voor een leven lang gezond in beweging.

Uitvoering voor jeugd

Wij zetten actief in op sport- en beweegstimulering voor kinderen en jongeren met diverse projecten en regelingen:

- Appingedam Gezond in Beweging;
- Sportimpuls schoolsportvereniging;
- Special Heroes;
- De Gezonde school;
- Rol in de naschoolse activiteiten;
- Jeugdsportfonds;
- MRT, waarbij er aandacht is voor kinderen met een motorische stoornis;
- Kids in Action, een programma voor kinderen (7 t/m 18 jaar) met overgewicht.

Dit doen we samen met scholen, sportverenigingen, ASWA, centrum jeugd en gezin, gezondheidsplein en kinderopvang.

Actie	Verantwoordelijke	Periode
• Het uitvoeringsprogramma "Appingedam Gezond in Beweging" kent een groot aantal interventies om de jeugd in aanraking te laten komen met verschillende soorten van sport. Bedoeling is dat er een soepele overgang plaatsvindt naar het "snuffelen" aan de sport tot het daadwerkelijk lid worden van een sportvereniging. • We willen de effecten hiervan evalueren op basis van een monitor die begin 2017 zal worden gepresenteerd. Samen met het kennisplatform willen we bespreken hoe we het programma willen continueren. Deze evaluatie zal jaarlijks plaatsvinden.	Gemeente en Sportconsulent	2017 - 2020
• Het VO (voorgezet onderwijs) is een partij die minder in beeld is bij het uitvoeringsprogramma "Appingedam Gezond in Beweging". Ook voor het VO moeten hier mogelijkheden liggen. De sportconsulent zal zich sterk maken om deze partij weer te betrekken bij het uitvoeringsprogramma.	Sportconsulent	2017 - 2020
• Als gemeente geven wij de sportconsulent en sportcoach een signalerende, initiërende en/ of begeleidende taak bij het realiseren van de ambitie om elk kind dat graag lid wil worden van een sportvereniging, maar dat om financiële redenen niet kan, te ondersteunen. (Jeugdsportfonds, Stichting leergeld)	Sportconsulent en Sportcoach	2017 - 2020
• De gemeente gaat onderzoeken of er programma's zijn die ingezet kunnen worden om overgewicht/obesitas onder jongeren tegen te gaan. Voorbeeld van zo'n programma is bijvoorbeeld JOGG (Jongeren op gezond Gewicht). Met deze aanpak zetten lokale samenwerkingen tussen private en publieke partijen zich in voor een gezonder gewicht onder jongeren.	Gemeente	2017

Sport en bewegen voor senioren

De komende jaren zullen er door vergrijzing meer senioren (55+) wonen in Appingedam. We willen dat zoveel mogelijk senioren sportief actief worden/blijven. Dit vanuit de overtuiging dat bewegen en sporten niet alleen leuk is, maar ook een bijdrage levert aan maatschappelijke doelen zoals leefbaarheid, gezondheid en burgerparticipatie. Daarnaast heeft bewegen en sporten ook een positieve invloed op de zelfredzaamheid en de kwaliteit van leven

Ambitie voor Senioren

Stimuleren van sport en bewegen van ouderen, zodat ze langer zelfstandig kunnen (blijven) meedoen in de samenleving.

Uitvoering voor Senioren

De gemeente is vanuit een faciliterende en coördinerende rol betrokken bij diverse projecten om ouderen in beweging te brengen en/of te houden. Voorbeeld hiervan is Sportimpuls SCALA, een project met als doel om een gezonde en actieve leefstijl van kwetsbare senioren te bevorderen, zodat ze langer kunnen (blijven) participeren in de samenleving.

Actie	Verantwoordelijke	Periode
• Door middel van het Kennisplatform Sport willen wij een beter inzicht krijgen in de wensen van de senioren doelgroep. Vanuit de ouderenbond en ASWA worden hiervoor naar mogelijkheden gezocht. Het uitvoeringsprogramma "Appingedam Gezond in Beweging" is de paraplu waaronder deze nieuwe interventies kunnen vallen. De Sportconsulent zal naast het Kennisplatform Sport hier actief beleid op voeren.	Sportconsulent, Ouderenbond en ASWA.	2017 - 2020

Sport en bewegen voor kwestbare doelgroepen

Sport en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Kwetsbare groepen, zoals mensen met een beperking, mensen met een chronische aandoening of mensen met een laag sociaal economische status zijn ondervertegenwoordigd in de sport. Wij willen dat zoveel mogelijk mensen sporten en bewegen.
Dit vanuit de overtuiging dat bewegen en sporten niet alleen leuk is, maar ook een bijdrage levert aan maatschappelijke doelen zoals leefbaarheid, gezondheid en burgerparticipatie. Daarnaast heeft bewegen en sporten ook een positieve invloed op de zelfredzaamheid en de kwaliteit van leven.

Ambitie voor kwetsbare doelgroepen

Stimuleren van sport en bewegen van kwetsbare doelgroepen, waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de gezondheid en zelfredzaamheid.

Uitvoering

We willen kwetsbare doelgroepen activeren en stimuleren tot een gezonde leefstijl, waarbij ingespeeld wordt op de individuele gezondheidssituatie van mensen.

Actie	Verantwoordelijke	Periode
• De sportconsulent zal vanuit het uitvoeringsprogramma "Appingedam Gezond in Beweging" actief contact zoeken met de verschillende betrokken instanties op het gebied van arbeidsintegratie om de mogelijkheden, wensen en behoeften van sport en bewegen binnen dit domein te onderzoeken. Op dit moment is er een wandelgroep voor mensen die laag op de participatieladder staan. Deze wandelgroep moet er in voorzien dat deze mensen niet in een sociaal isolement raken (zie uitvoeringsprogramma Appingedam Gezond in Beweging). We willen de komende periode onderzoeken of er mogelijkheden zijn om hier meer burgers bij te betrekken (Kennisplatform Sport).	Sportconsulent	2017 - 2020
• De gemeente Appingedam heeft zich reeds verbonden aan het sport- en beweegbeleid Grenzeloos Actief (opgezet om een landelijk dekkende structuur en passend sport- en beweegaanbod te vinden). Regievoerder van deze regeling voor de provincie Groningen is het Huis voor de Sport. Samen met hen zullen we de komende jaren kijken wat Appingedam hier actief in kan betekenen.	Huis voor de Sport Groningen en Gemeente.	2017 - 2020

2.2 Sterke sportverenigingen

Sportverenigingen betekenen veel voor de inwoners van Appingedam, 23,9 % van de Damsters is lid van een of meerdere sportverenigingen. Landelijk is dit percentage 25,9%. Sportverenigingen hebben een belangrijke maatschappelijke rol door het aanbieden van trainingen, wedstrijden en andere verenigingsactiviteiten.

Belangrijke partner

Sportverenigingen zijn dan ook belangrijke partners bij de uitvoering van de sportvisie. Sterke sportverenigingen zijn hiervoor belangrijk. Een sterke sportvereniging is een vereniging die de continuïteit, zowel op de korte termijn als lange termijn waarborgt door organisatorische en financiële gezondheid.

Uit de gesprekken met de sportverenigingen is gebleken dat verenigingen te kampen hebben met een dalend aantal (jeugd)leden en vrijwilligers. Ook zien verenigingen een terugloop in de inkomsten en stijging van de kosten. De verenigingen zien kansen voor samenwerking met andere verenigingen en maatschappelijke organisaties, maar de kennis om dit te realiseren ontbreekt.

Ondersteuning verenigingen

Verenigingen moeten ondersteund worden op het gebied van organisatievraagstukken en vrijwilligersbeleid. In Appingedam zijn enkele verenigingen die de organisatiestructuur aardig op de rails hebben staan en verenigingen die een duwtje in de rug nodig hebben.

Ambitie

Ondersteunen van verenigingen zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot sterke sportverenigingen. Ook willen we de samenwerking tussen sportverenigingen en maatschappelijke organisaties bevorderen.

Uitvoering

Actie	Verantwoordelijke	Betrokken partijen	Periode
• Het organiseren van themabijeenkomsten (zgn sportcafé's).	Kennisplatform Sport	Sportverenigingen en Huis voor de Sport Groningen.	2017 - 2020
• Scholing en deskundigheidsbevordering.	Sportconsulent	Gemeente en Huis voor de Sport Groningen	2017 - 2020
• Verenigingen ondersteunen bij Sportimpuls aanvragen.	Gemeente en Huis voor de Sport Groningen	Sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en scholen	2017 - 2020
• De mogelijkheden verkennen van een omni vereniging.	Kennisplatform Sport	Sportverenigingen en Huis voor de Sport Groningen.	2017 - 2020

2.3 Fysiek bereikbare en kwalitatief goede sportaccommodaties

Wij willen dat ons accommodatiebeleid erop gericht is dat het onderwijs en de verenigingen in staat zijn om sport te beoefenen in fysiek bereikbare en kwalitatief goede sportaccommodaties. Met kwalitatief goede accommodaties bedoelen we hier dat de accommodaties voldoen aan de gangbare landelijke normen voor binnensportaccommodaties. Hierbij moeten we niet uit het oog verliezen dat de accommodaties betaalbaar moeten blijven voor de gebruikers. In de Kindcentra Olingertil en OPwierde zijn recentelijk drie gymnastieklokalen gerealiseerd, welke voldoen aan de gangbare landelijke normen voor binnensportaccommodaties.

Multifunctionele sportaccommodaties

Sporthal Eelwerd heeft in 2015 een nieuwe vloer en een beschermvloer gekregen. De sporthal kan multifunctioneel worden ingezet, bijvoorbeeld voor evenementen. De meeste sportaccommodaties in Appingedam zijn geprivatiseerd en worden beheerd door de gebruikers. Alleen sporthal Eelwerd is in beheer bij de gemeente. Alle buitensportaccommodaties zijn geprivatiseerd en worden beheerd door de verenigingen.

We willen de multifunctionele inzet van sportaccommodaties bevorderen. De terugloop van leden en kader (vrijwilligers) bieden kansen om zaken anders te organiseren zodat sportverenigingen toekomstbestendig kunnen worden gemaakt. Deze uitdaging kan aanleiding zijn voor verenigingen om vanuit een breder perspectief te kijken naar hun accommodatie en samenwerking te zoeken met andere partijen. Door deze samenwerking zouden sportaccommodaties nog efficiënter kunnen worden gebruikt waardoor de beheerskosten worden verminderd.

Waar mogelijk dragen we de verantwoordelijkheid van beheer en exploitatie over aan gebruikers of private partijen (publiek-private samenwerking). Beslissingen met betrekking tot eventueel nieuwe sportaccommodaties worden genomen op basis van nieuwe ontwikkelingen, noodzaak, behoefte en (financiële) mogelijkheden.

Milieuduurzaamheid

Duurzame initiatieven uit de samenleving worden gestimuleerd, ook in de sport. Sportverenigingen worden in toenemende mate aangesproken op hun verantwoordelijkheid als het gaat om duurzaam ondernemen. Daarnaast krijgen verenigingen meer en meer te maken met opdrogende geldstromen; de kantine- en sponsorinkomsten staan onder druk. Daarom is men op zoek naar andere inkomstenbronnen en mogelijkheden van besparing.
Met het verduurzamen van de accommodatie kan de sportvereniging zowel op de korte, als op de lange termijn besparingen behalen, enerzijds door het nemen van technische maatregelen en anderzijds door energiebeheer.

Ambitie

In Appingedam zijn voor de georganiseerde sporter voldoende kwalitatief goede sportaccommodaties beschikbaar, die zowel fysiek als financieel bereikbaar zijn.

Uitvoering

De gemeente vervult vooral een faciliterende rol met betrekking tot sportaccommodaties.

Actie	Verantwoordelijke	Betrokken partijen	Periode
• Uitwerking lange termijn accommodatiebeleid.	Gemeente	Scholen, Kennisplatform Sport	2017 - 2020
• Onderhoud van sporthal Eelwerd.	Gemeente	Gemeente en Huis voor de Sport Groningen	2017 - 2018
• Realiseren kunstgrasveld(en).	Voetbalverenigingen	Gemeente	2017 - 2018
• Actualiseren erfprachtovereenkomst sportpark.	Voetbalverenigingen en gemeente		2017 - 2018
• Bevorderen van multifunctioneel gebruik.	Gemeente, scholen, sportaanbieders en Kennisplatform Sport		2017 - 2020
• Stimuleren van energiebesparende maatregelen bij sport- en beweegaanbieders en voorzieningen.	Gemeente, scholen, sportaanbieders en Kennisplatform Sport		2017 - 2020

2.4 Bewegen in de openbare ruimte

Sporten en bewegen vindt veel plaats in de openbare ruimte. Er wordt gespeeld op trapveldjes, in recreatiegebieden, in speeltuinen en op straat. Mensen, wandelen, joggen, fietsen en skaten in de openbare ruimte. Sporten in openbare ruimten is laagdrempelig. Deelnemers zijn vrij in het wanneer, hoe vaak, hoe lang en met wie men gebruik wenst te maken van deze ruimte.

De ruimte voor deze vormen van sporten en bewegen draagt in belangrijke mate bij voor de aantrekkelijkheid van het woon- en leefklimaat van Appingedam.

Om anders of niet georganiseerd te kunnen sporten en bewegen is de beschikbaarheid van ruimtelijke voorzieningen zoals paden, routes, (speel) veldjes en groen in de woonomgeving belangrijk. Daarom zal de gemeente bij de ruimtelijke planning zorgen dat de omgeving zoveel mogelijk uitnodigt tot spel, sport, bewegen en ontmoeten. Onderdeel hiervan is het bestaan van veilige, aantrekkelijke en directe fietsverbindingen voor de dagelijkse routes naar school en werk.

Ambitie

Appingedam moet een gemeente zijn waarin de infrastructuur aantrekkelijk is voor de ongeorganiseerde sportbeoefenaar (bijv fietsen, wandelen, joggen).

Uitvoering

- Veelgebruikte hardloop-/fietsroutes in kaart brengen en gebruik stimuleren.
- Het stimuleren van beweegprogramma's in de openbare ruimte en beweegparken.

Actie	Verantwoordelijke	Periode
• Mogelijkheden verkennen om binnen huidige gemeentelijke financiële beleidskaders om de openbare ruime beweegvriendelijker te maken.	Gemeente	2017 - 2020
• Het stimuleren van beweegprogramma's in de openbare ruimte en beweegparken.	Gemeente, Huis voor de Sport Groningen en Kennisplatform Sport	2017 - 2020

3 UITDAGINGEN VOOR DE TOEKOMST

3.1 SWOT Analyse

Deze visie geeft een ambitieus beeld van wat de gemeente wil op het gebied van sport. Om hiermee aan de slag te kunnen gaan is het noodzakelijk om je bewust te zijn van de sterke en zwakke punten in de organisatie van het sportbeleid maar ook in de kansen en bedreigingen. Onderstaande SWOT-analyse geeft ons inzicht hierin.

Sterk	Zwak
• Grote diversiteit sportverenigingen; • Sociale, bindende rol sportverenigingen; • Naast verenigingsaanbod ook anders georganiseerde sportactiviteiten; • Goede spreiding accommodaties • budget voor sportstimulerings-activiteiten; • Kwalitatief goede sportaccommodaties.	• Kaderproblemen (vrijwilligers) bij sportverenigingen; • De sportverenigingen kennen elkaar niet allemaal even goed.
Kansen	**Bedreigingen**
• Mensen gaan meer sporten uit gezondheidsperspectief; • 55-plussers worden actiever; • Vergrijzing: toename aantal 55-plussers; • Stijgende populariteit individueel en ongebonden te beoefenen sporten; • Meer aandacht vanuit andere beleidsvelden voor sport; • Groeiende aandacht (rijks)overheid voor sport; • Ontwikkeling combinatiefuncties.	• Ontgroening en krimp minder aanwas jeugdigen; • De financiën om de visie te kunnen uitvoeren; • Teamsporten worden minder populair; • Stijgende populariteit individueel en ongebonden te beoefenen sporten; • Stijgende lasten; • Regeldruk; • Afname vrijwilligers.